

cue:Methoda Birkenbihl nauki j zyków 12.6.03

Metoda Birkenbihl nauki j zyków

(Krótkie omówienie tBumaczenie tekstu "The Birkenbihl-Approach to Language Learning" z www.birkenbihl.de/) TRANSLATION INTO POLISH: kor_cz@poczta.onet.pl

Zacznijmy od porównania z tradycyjn nauk j zyka.

I. Podej[cie klasyczne: 4 kroki

Prosz zauwa[ly , je wiele tak zwanych "nowoczesnych " metod (w tym tak[le "Superlearning") zderza si z wci | z tymi samymi problemami, na przykBad kiedy od uczniów wymaga si rozmawiania od samego pocz tku, co staje si dla nich spor trudno[ci .

Krok 1: Uczenie si sBownictwa

Problem: Od uczniów wymaga si wymawiania (przynajmniej wymamrotania) nowych sBów, dla których jeszcze nie znaj wBa[ciwych dzwi ków.

Typowe przykBady: ucz cy si angielskiego mog cz sto wymawia nieme litery, np. ucz c si wymowy [KNAIF] dla "nól " albo [WRAIT] dla "pisa ". SBowa zawieraj ce nowe fonemy (np. "th") mogByby by caBkowicie znieksztaBcone. NiebezpieczeDstwo. NiewBa[ciwa wymowa prowadzi do dwóch niebezpieczeDstw:

1. Kiedy osoby, które zapami taBy zB form sBowa, sBysz to sBowo później, mog w ogóle go nie rozpozna
2. Uczniowie nie b d później zrozumiani (z powodu niewBa[ciwej wymowy). Pami taj, je późniejsze oduczanie si bB dów jest bardzo trudne!

Krok 2: Próba zrozumienia lekcji

Problem: Uczniowie do[wiadczaj trudno[ci poniewa[sBownictwo, nawet je [li zostaBo opanowane dobrze, to w sposób w którym sBowa zostaBy poznane jako oddzielne jednostki (np. angielskie sBowo "put" z kilku mo[liwymi tBumaczeniami w rodzimym j zyku ucznia). Kiedy później w kontek[cie tylko jedna z tych mo[liwo[ci opisuje znaczenie, powstaje pytanie: która tym razem?

Je[li uczniowie nie naucz si sBownictwa dobrze, to cz sto b d czuli si bezradni, sfrustrowani, nawet "gBupi " i mog doj[do wniosku, je po pierwsze: nauka j zyka jest bardzo trudna i po drugie: "Nie mam [adnego talentu do j zyków ". NiebezpieczeDstwo: Taka sytuacja tworzy negatywne oczekiwania, które później stan si prawdziwe (samo speBniaj ce si proroctwa) i w ten sposób wzmacniaj takie przekonanie.

I znów: jest bardzo trudno odczy si tych uprzedzeD później. To jest powodem, dlaczego jest du[o trudniej skBoni ludzi do rozpocz cia metody Birkenbihl ni[później utrzyma ich ch kontynuacji nauki, gdy w innych przypadkach sytuacja jest odwrotna: ludzie zaczynaj si z entuzjazmem, który potem przechodzi im raczej szybko.

Krok 3: Próba wymowy Problem: Od uczniów oczekuje si poprawnej wymowy od pocz tku - albo podczas nauki sBownictwa albo podczas pracy

w klasie. Pomimo że takie podejście jest uważane za szczególnie "nowoczesne", to nie jest ono przyjazne dla mózgu. Rozważ, że dzieci sBuczają języka przez miesiąc zanim próbują imitować niektóre dźwięki, a my oczekujemy, że osoby uczące się języka natychmiast będą powtarzały dźwięki, z którymi się jeszcze nie oswoiły.

Niebezpieczeństwo: Uczniowie nie tylko wymawiają słowa źle (albo nieodpowiednio), ale też będą niewygodnie nieznanymi wymowami z uczuciami frustracji. Te nieprzyjemne uczucia są czone wtedy z uczonego językiem albo z nauką języka jako tak, a nawet tworzą negatywne nastawienie do nauki w ogóle. Wielu nauczycieli i rodziców opisuje to zjawisko jako główny powód złych wyników nauki.

Krok 4: Praktyka (wiczenia gramatyczne)

Problem: Oczekuje się, że uczniowie będą przerabiać z radością to, czym z natury raczej gardzą. Nie więcej niż 8% ludzi cieszy się z powodu wiczenia z gramatyki nawet w ich rodzimym języku. Niebezpieczeństwo: Dalsze doświadczenia niezdolności i frustracji, które pogłębiają niechęć do nauczania języka (albo do nauki języków w ogóle).

II. Podstawowe różnice metody Birkenbihl w stosunku do metod tradycyjnych:

1. Uczniowie zaznajamiają się z każdym szczególnym aspektem nauki PRZED praktycznym próbowaniem tego aspektu po raz pierwszy.

Na przykład: Uczniowie wymawiają słowa pierwszy raz w CZWARTYM kroku nauki, po pełnym ZROZUMIENIU znaczenia (krok 2) i GRUNTOWNYM ZAZNAJOMIENIU z dźwiękami (krok 3 - bierna nauka, patrz poniżej).

2. Uczniowie zawsze są zaangażowani tylko w JEDEN pojedynczy aspekt uczenia się w danym czasie: w kroku 1: Rozumienie ZNACZENIA słów w kontekście (jednych słów wyodrębnionych);

w kroku 2: Aukcja Dźwięków słów z ich ZNACZENIEM;

w kroku 3: Zakotwiczenie tych dźwięków mocno w PODZWIADOMOŚCI podczas BIERNEJ FAZY NAUKI: uczniowie sBuczają małe porcje lekcji wielokrotnie robiąc w tym czasie inne rzeczy. NIE mają sBucha aktywnie lecz BIERNIE - jest to DRUGOPLANOWA DZIAŁALNOŚĆ, która nie zabiera cennego czasu. Wskazane jest aby bierne sBuczanie poszło nawet dalej: w trakcie oglądania TV, czytania, uczenia się innego tematu itp.

3. Uczniowie uczą się tylko tego, czego chcą się nauczyć. Minimalnym celem jest rozumienie języka mówionego, co dla niektórych jest wystarczające (np. dla oglądania telewizji satelitarnej).

Każda osoba ucząca się decyduje się indywidualnie, która z trzech dalszych umiejętności jest zainteresowana:

- Mówienie w danym języku
- Czytanie
- Pisanie.

Te trzy zadania nie zdarzają się przed czwartym krokiem nauki, to jest zanim gdy ROZUMIENIE ZNACZENIA i ROZPOZNAWANIE DŹWIĘKÓW danego tekstu (lekcji) nie stanie się AUTOMATYCZNE.

III. Metoda Birkenbihl : 4 kroki

Krok 1: ROZUMIENIE ZNACZENIA SŁÓW

PROCEDURA: Lekcja jest prezentowana w postaci tekstu pisanego z

tBumaczeniem sBowa po sBowie, przy czym tBumaczenie podane jest pod sBowami.

PrzykBad - j zyk docelowy (uczony): wBoski, j zyk zródBowy: polski.

Parla Italiano ?

ty-mówisz wBoski ?

Zadaniem osoby ucz cej si jest po prostu czytanie tBumaczenia sBowa po sBowie (optymalnie z zaznaczaniem przy pomocy mi kkiego kolorowego markera) w celu caBkowitego ogarnia cia materiaBu i wizualizacji jego zawarto[ci (z wykorzystaniem obu póBkul mózgu w procesie uczenia si). W ten sposób uczniowie ucz si ZAWARTOZCI lekcji w ich rodzimym j zyku, przed usiBowaniem osi gni cia innych celów nauki.

N. B. Je[li uczniowie maj ju| znacz n wiedz w zakresie lekcji, to mog zaznacza tylko te fragmenty, których nie rozumiej natychmiast, "skacz c " do tBumaczenia sBowa tylko wtedy, natomiast czytaj c tekst w uczonym j zyku w tych cz [ciach, gdzie zrozumienie jest ju| Batwe.

Jednak pocz tkuj cy na pocz tku koncentruje si caBkowicie na tBumaczeniu sBowa po sBowie, poniewa| |adne ze sBów j zyka docelowego nie jest jeszcze znane na tym etapie. Korzy[ci:

1. SZYBKIE Z ROZUMIENIE tworzy pozytywne uczucia. TBumaczenie sBowa po sBowie czyni dany j zyk "przezroczystym" (na wiele sposobów).

2. STRUKTURA j zyka docelowego mo|e zosta zrozumiana bez reguB gramatyki (analogicznie do procesu uczenia si pierwszego j zyka).

W powyjszym przykBadzie (ty-mówisz wBoski?) uczniowie ucz si "pod [wiadomie" NIE oczekiwaj typowego "czy" w pytaniach tego typu w j zyku polskim. W ten sposób nie b d próbowali na siB umieszcza tej struktury w j zyku wBoskim.

3. TBumaczenie sBowa po sBowie jest czym[jak proteza, która ma zastosowanie tylko po to, aby uczeD jako[poruszaB si do przodu, która jednak b dzie później porzucona, natomiast tradycyjna nauka j zyka "klei razem" pary sBów (np. Tisch = stóB), co powoduje |e po latach uczniowie b d nadal przywi zani do tego jednego tBumaczenia. Przy tBumaczeniu sBowa po sBowie, dla odmiany, uczniowie nabieraj wczesnego nawyku by MYZLE w j zyku docelowym i w ten sposób rodzimy ekwiwalent sBowa b dzie szybko "zapomniany" w trakcie post pu nauki. Dlatego uczniowie nie tylko ucz si szybko my[le w j zyku docelowym ale te| w ten sposób tworz konieczn platform na później, kiedy b d MYZLE , CZU , ROZMAWIA , CZYTA i / albo PISA w j zyku docelowym bez staBego trzymania si swego rodzimego j zyka.

4. PseudotBumaczenie MO|E BY CAAKIEM ZABAWNE. Praktyczna zasada mówi: Albo zdanie (fraz, idiom) jest podobne do j zyka rodzimego albo to jest zabawne. W ten sposób: Je[li struktura wydaje si uczniom szczególnie zabawna to rozpoznaj oni wyraźnie struktur j zyka docelowego. Taki proces nauki zachodzi "przy okazji" bez jakiej[[wiadomo[ci pracy ze strony osoby ucz cej si . PrzykBad: Japonczycy u|ywaj pewnych sBów-przyrostków, które umieszczane s za rzeczownikami wedBug okre[onych reguB gramatycznych. Je[li zapominamy reguB, to po prostu chcemy przyzwyczai si do wBa[ciwej pozycji tych przyrostków by za jaki[czas "czu je naturalnie" jak JapoDczycy. W metodzie Birkenbihl po prostu zachowujemy te sBowa-przyrostki w tBumaczeniu sBowa po sBowie.

Zdanie "Czy JapoDczycy mówi po japoDsku?" przedstawia si jak to: Nihon-jin- nihon wa - go- o hana - shimas ka? Japonia - osoba(y) WA japoDski - j zyk O mówi - robi jest-to-tak?

Krok 2: AKTYWNE SAUCHANIE

PROCEDURA: UczeD SAUCHA TERAZ TEKSTU Z KASETY podczas czytania metod sBowo-po-sBowie i jednoczesnej wizualizacji zawarto[ci. Inaczej mówi c : na tym etapie uczniowie czytaj tylko sBowa w ich rodzimym j zyku . Równocze[nie nie próbuj [wiadomie rejestrowa pisowni obcych sBów.

Krok 2 (SBuchanie aktywne) polega na sBuchaniu frazy -po- frazie, z cz stym naciskaniem klawisza Pauza na magnetofonie, aby pozwoli wBa[nie sByszonym sBowom gB boko "zapa[". Powtarzane SBuchanie aktywne jest Batwe i towarzyszy mu rosn ce uczucie sukcesu, poniewa[uczniowie szybko rozumiej coraz wi cej.

Poniewa[sBowa i frazy zaczynaj coraz bardziej brzmi znajomo, to uczniowie coraz rzadziej b d naciska klawisz PAUZA i b d mogli sBucha caBej lekcji bez jakich[zatrzymaD.

Aktywne sBuchanie koDczy si , kiedy osoba ucz ca si ROZUMIE KA{DE SAOWO BEZ POMOCY TAUMACZENIA SAOWO- PO-SAOWIE.

Korzy[ci:

1. Na tym etapie dla ucznia jest JEDNAKOWO AATWE sBuchanie tego tekstu w j zyku docelowym jak w j zyku ojczystym. TO CAAKOWITE ROZUMIENIE jest normalne (w metodzie Birkenbihl) podczas gdy w tradycyjnych metodach caBkowe rozumienie jest celem nierealistycznym, rzadko osi galnym. WBa[nie dlatego miliardy studentów na caBym [wiecie nie rozumiej j zyków, których przypuszczalnie uczyli si przez lata (cz sto inwestuj c 6 do 14 godzin tygodniowo swego cennego czasu).

2. Wszystkie sBowa zostaBy poznane w znacz cym kontek[cie (podobnie jak w nauce naszego ojczystego j zyka). Je[li sBowo "poBo|yB " ukazuje si z jednym okre[lonym znaczeniu np. w linii trzeciej, a potem je[li to sam sBowo ukazuje si 10 linii niiej (i znów w nast pnej lekcji) w innym kontek [cie, to uczeD stopniowo rozpoznaje liczne znaczenia sBowa "kBa[" nie próbuj c kiedykolwiek uczy si tego sBowa z pewn liczb jego znaczeD poza kontekstem jak w tradycyjnej nauce ze sBownikiem.

3. Jest niezmiernie pozytywne obserwowa u uczniów rosn c wiar w siebie. W bardzo krótkim czasie rozumiej coraz lepiej poznawany j zyk, w ten sposób ucz c si na metapoziomie tego, je POTRAFI NAUCZY SI J ZYKÓW OBCYCH.

Nasze do[wiadczenie wykazaBo, je wi kszo[osób ucz cych si nie tylko dokonaBo szybkiego post pu w wybranym j zyku, ale je wkrótce nawet zabieraj si za drugi i trzeci j zyk obcy, poniewa[udowodnienie sobie jacy s zdolni poprawia im samopoczucie. Niektórzy z naszych klientów nazywaj to [artobliwie z angielska "jestem na j zykowym hajul!"

Krok 3: BIERNE SAUCHANIE

PROCEDURA: Krótkie porcje tekstu s wysBuchiwane wielokrotnie ale "biernie ", tj. w ogóle bez [wiadomego sBuchania. Równocze[nie z tym biernym sBuchaniem uczeD mo[le by zaangażowany w inne czynno[ci. Nota bene: produkujemy specjalne kasety dzwi kowe dla naszych klientów, z trzyminutowym nagraniem na ka[dej stronie, tak jeby mogli skopiowa porcje po trzy albo sze[minut lekcji i puszcza je bez koDca na

magnetofonach z rewersem automatycznym (walkman w ruchu, hi-fi w domu). Tymczasem pojawiły się też kursy na CD, co jest dogodniejsze dla powtórek bez robienia kopii na kasetach. Nagrania są puszczone "w tle". Głównie nastawia się tak nisko, że zaledwie słyszy dźwięki nagrania (zmieszany z innymi dźwiękami w pokoju jak TV, muzyka albo cokolwiek innego).

Korzyści:

1. Podświadomość będzie w stanie przyzwyczajać się do wymowy przez stały kontakt z nagraniem. Ten krok imituje warunki, w jakich poznawali swój rodzimy język w naszym dzieciństwie.

N. B. Każda faza biernego słuchania jest jak miniaturowe wakacje w kraju, gdzie nasz język docelowy jest używany. Im dłużej słuchamy biernie, tym szybciej opanujemy ten język.

2. Studenci nie muszą "inwestować" ani jednej minuty ich cennego czasu w biernie słuchanie. Mogą słuchać lekcji "przy okazji" wykonując w tym czasie inne rutynowe prace (sprzątać dom, idąc na zakupy, itp.) albo wykonywać aktywnie inne prace umysłowe jak studiowanie (nazywamy to nauczaniem równoległym - PARALLEL - LEARNING) albo mogą czytać ulubione powieści albo nawet oglądać thriller w telewizji.

3. Pomimo faktu, że uczniowie nie będą słuchali wiadomości podczas słuchania biernego, to czasami zapanuje jak fraza (np. podczas cichej sekwencji filmowej oglądanej w telewizji). Podczas tych momentów uczniowie zauważają, że materiał wydaje się coraz bardziej znajomy, co wzmacnia ich ZAUFANIE do procesu uczenia się.

Tym krótkim momentom często towarzyszą intensywne uczucia RADOŚCI i pewności siebie. W ten sposób "stare programy" tradycyjnej nauki ("jestem niezdolny, nie naucz się") stopniowo będą zastępowane przez "nowe programy" (I ja mogę!), które zniwelują psychologiczne "bloki" w umyśle. Do wiadomości pokazało, że te nowe uczucia sukcesu często przechodzą w uogólnienie w stosunku do innych zadań, ponieważ osoba ucząca się zyskuje znaczną pewność siebie.

Krok 4: Dalsza aktywność w uczeniu się Jak wspomniano wyżej, uczeń się teraz całkownie opanował następujące aspekty nauki: a) rozumienie ZNACZENIA słyszanych słów (z kasety) i b) gruntownie zaznajomienie się z DŹWIĘKIEM. Jeżeli zrozumienie jest wszystkim czego chce, to powyższe pierwsze trzy kroki wystarczają (np., by oglądać telewizję satelitarną).

Korzyść: Każdym czwartym krokiem metody nauczy ucznia rozmawiać, czytać i / lub pisać w docelowym języku w zależności od tego, który z tych umiejętności uczeń życzy sobie opanować. Słusznie można powiedzieć, że pozwoli sobie wspomnieć tylko parę:

Np. MÓWIENIE w danym języku

a) Metoda chóralna (CHORUS Method):

Posłuchaj lekcji z słuchawkami jednocześnie mówiąc "w chórze" z kaset. Na początku głośność jest wysoka, a ty mówisz równoległe cicho. Następnie, po osiągnięciu pewnej wprawy, stopniowo obniżasz głośność tak, aby osiągnąć wiarygodną pewność siebie, a w końcu nie potrzebujesz już słuchawek z kasety.

Nawiasem mówiąc: Na tym etapie uczniowie na ogół potrafią recytować lekcję na pamięć. To oznacza: Cokolwiek ktoś w lekcji mógłby mówić, nasz uczeń

jest w stanie mówi (albo pomy[le) to samo z absolutn pewno[ci w j zyku docelowym!

Pewni uczniowie |ycz sobie nagra swoje wypowiedzi na innej kasecie. Prosz robi to tylko na koDcu czwartego kroku nauki (kiedy my[lisz, |e opanowaBe[do perfekcji t cz [lekcji). Jest wa|ne by nie rejestrowa zbyt wcze[nie swego gBosu (jak to jest robione w tradycyjnym laboratorium j zykowym), poniewa| to gBos lektora-cudzoziemca musi pozosta twoim WZORCEM (a nie twoje wBasne pierwsze próby).

b) METODA CIENIA (shadow speaking)

Je|li uczniowie nie "o[mielaj si " stosowa metody chóru, to mog polubi tzw. Shadow Speaking: W tej metodzie b d sBuchali kasety i powtarzali tekst okoBo jedna do dwóch sylab później ni| lektorzy, których sBuchaj .

N. B. Naucz si tej techniki najpierw w twoim rodzimym j zyku.

Przyzwyczajenie si do tego zabierze kilka minut. Proces jest podobny do tBumaczenia na |ywo, kiedy tBumacz "[ciga" gBos osoby, której wiadomo [tBumaczy. Technika Shadow Speaking jest szczególnie pomocna kiedy j zyk docelowy jest caBkowiec ró|ny w tonalno[ci od j zyka rodzimego (np. kiedy Anglicy chc nauczy si chiDskiego).

c) METODA WYPEANIANIA LUK

Zrób fotokopi interesuj cej cz [ci lekcji i zamaluj niektóre sBowa. Później recytuj tekst wypeBniaj c luki.

Do[wiadczenie pokazaBo, |e to wiczenie doprowadza do bardzo satysfakcjonuj cego uczucia sukcesu, poniewa| jest to tak Batwe (dzi ki uprzedniemu dobremu przygotowaniu w trakcie kroków 1 3).

Np. CZYTANIE w danym j zyku

INNY RODZAJ AKTYWNEGO SAUCHANIA

Uczniowie powtarzaj krok 2, ale tym razem po raz pierwszy [ledz wzrokiem sBowa w j zyku docelowym (a nie sBowa tBumaczenia). TBumaczenie (sBowo po sBowie) jest widziane tylko troch "k tem oka", natomiast caBa uwaga skupiona jest na sBowach tekstu zródBowego. Na pocz tku uczniowie b d zatrzymywali si tak cz sto, jak jest to im potrzebne do poczucia wygody, po pewnym czasie |adne zatrzymania nie s konieczne.

Na koDcu uczniowie mog PRZECZYTA caBy tekst zródBowey z jego sBuchaniem bez tBumaczenia sBowa po sBowie a nast pnie oni mog PRZECZYTA sam tekst bez sBuchania kasety, przy czym: a) rozumiej c wszystko i b) znaj c wBa[ciwe dzwi ki sBów nawet wtedy, kiedy nie wicz (jeszcze w tym czasie) aktywnej wymowy. Np. PISANIE w danym j zyku

a) **DYKTANDO:** U|yj ta[my magnetofonowej do wiczeD dyktanda b) **pisemne WYPEANIANIE LUK** . Wykonaj kopi interesuj cej ci cz [ci lekcji i zamaluj niektóre sBowa. Nast pnie skopiuj tekst r cznie i spróbuj wypeBni luki. Na pocz tku b dziesz musiaB sprawdzi sBowa w tek[cie oryginalnym, ale wkrótce b dziesz w stanie wypeBni luki caBkiem sprawnie. Do[wiadczenie pokazaBo, |e to wiczenie prowadzi do bardzo satysfakcjonuj cego wzrostu poczucia wBasnej warto[ci.

**© 1970, 1984, 1993 Vera F. Birkenbihl (czBonek NSA), Institut for Brain Friendly Procedures
birkenbihl@birkenbihl.de**

TBum. Leszek Korolkiewicz

I will omit the deetails of my (LK) remarks about your INSIDER TALK website (- the subject was to check people's texts because taken in extenso without context they MAY be sometimes confusing for other people) - never mind.

Best,
Leszek Korolkiewicz
kor_cz@poczta.onet.pl

ALWAYS THINK BIG tel. +48 22/ 621 49 65, fax +48 22/621 88 49 - hours:
9.00-16.00
tel. +48 22/ 618 81 71 - home
mob. +48 604 17 03 77

